

**Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Бердянський державний педагогічний університет
Київський університет імені Бориса Грінченка
Хортицька національна академія
Мукачівський державний університет
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Херсонський державний університет
Центральноукраїнський державний університет
імені Володимира Винниченка**

***РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ
МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА:
СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ***

**МАТЕРІАЛИ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ
МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ ТА СТУДЕНТІВ**

Вип. 9

Україна

2023

Розвиток особистості молодшого школяра: сучасні реалії та перспективи: матеріали науково-практичної інтернет-конференції молодих науковців та студентів. Випуск 9., Україна, 2023. 234 с.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Васютіна Т. М., доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки і методики початкового навчання, Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Довга Т. Я., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки дошкільної та початкової освіти Центрального державного університету імені Володимира Винниченка

Іванюк Г. І., доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки та психології, Київський університет імені Бориса Грінченка

Ілійчук Л. В., кандидат педагогічних наук, доцент, доцентка кафедри педагогіки початкової освіти, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Кіліченко О. І., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки початкової освіти, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Комар О. А., доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри фахових методик та інноваційних технологій, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Кондур О. С., доктор педагогічних наук, професор, декан Педагогічного факультету, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Котелянець Н. В., доктор педагогічних наук, професорка, завідувачка кафедри дошкільної та початкової освіти, Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка

Коханко О. Г., кандидат педагогічних наук, доцент, доцентка кафедри педагогіки та методики початкового навчання, Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Лупінович С. М., кандидат педагогічних наук, доцент, завідувачка кафедри педагогіки та методик навчання, Хортицької національної академії

Матвієнко О.В., доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри педагогіки і методики початкового навчання, Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Москаленко Ю.М., кандидат філософських наук доцент кафедри філософії та соціології, директор Івано-Франківського коледжу Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Петухова Л.Є., доктор педагогічних наук, професор, декан педагогічного факультету, Херсонський державний університет

Попова О. І., кандидат педагогічних наук, доцент, доцентка кафедри початкової освіти, Бердянський державний педагогічний університет

Прибора Т.О., кандидат педагогічних наук, доцент, доцентка кафедри педагогіки дошкільної та початкової освіти, Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка

Романишин Р.Я., доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри початкової освіти, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Ткаченко О. М., доктор педагогічних наук, професор, професорка кафедри педагогіки дошкільної та початкової освіти, Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка

Товканець Г.В., доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри теорії та методики початкової освіти, Мукачівський державний університет

Товканець О.С., доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПІДХІД У ПРОЦЕСІ ВПРОВАДЖЕННЯ STEM-ОСВІТИ НА УРОКАХ ІНФОРМАТИКИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

*Швед О., 4 курс, факультет психолого-педагогічної освіти та мистецтв
Мухіна Т., старша викладачка кафедри початкової освіти,
Бердянський державний педагогічний університет, м. Запоріжжя*

Актуальність. В умовах сучасної модернізації системи освіти докорінно змінився перелік ключових компетентностей, якими повинні володіти здобувачі початкової освіти. Пріоритетним напрямком реалізації Концепції Нової української школи є всебічний розвиток молодшого школяра, що має стійкий інтерес до пізнання навколишньої дійсності, чітко усвідомлює свої дії та їх наслідки, вільно почуває себе в інформаційно-цифровому середовищі та успішно реалізує свій потенціал, проявляє обізнаність та самовираження у сфері культури. Для успішної реалізації завдань Нової української школи вчителям початкових класів необхідно активно застосовувати нові методи, прийоми та технології. Одним з популярних напрямків освіти, що використовується для ефективнішого запам'ятовування інформації на уроках інформатики в початковій школі є STEM-освіта (STEM (S – science, T – technology, E – engineering, M – mathematics) – природничі науки, технології, інженерія та математика) [3].

STEM-освіта спрямована на розвиток особистості через формування компетентностей, природничо-наукової картини світу, світоглядних позицій і життєвих цінностей з використанням трансдисциплінарного підходу до навчання, що базується на практичному застосуванні наукових, математичних, технічних та інженерних знань і вмій для розв'язання практичних проблем для подальшого використання їх у професійній діяльності [1].

На сучасному етапі STEM-освіта лише починає активно впроваджуватись в освітній процес, але вже активно є об'єктом та предметом дослідження багатьох науковців, серед яких: С. Кириленко, Г. Онопченко, О. Онопченко, Н. Поліхун, К. Постова, І. Сліпучіна та ін. Проте проблема впровадження STEM-освіти на уроках інформатики у початковій школі потребує додаткового вивчення.

Мета дослідження – розкрити особливості використання міждисциплінарного підходу у процесі впровадження STEM-освіти на уроках інформатики у початковій школі в умовах Нової української школи.

Сутність дослідження. Міждисциплінарний підхід впровадження STEM-освіти на уроках інформатики в початковій школі має ряд переваг, які слід враховувати для ефективного навчання. Так, серед них варто відзначити:

- інтеграція інформатики з іншими предметами дозволяє учням розвивати глибше розуміння понять і зв'язків між різними дисциплінами;
- молодші школярі отримують можливість розвинути низку навичок, необхідних у сучасному суспільстві, таких як логічне мислення, творчість, співпраця та аналітичні навички;
- STEM-освіта вчить здобувачів початкової освіти досліджувати проблеми, по-різному їх інтерпретувати, вміти бачити одразу декілька сценаріїв розвитку подій, що дозволить швидко адаптуватися та зреагувати;
- міждисциплінарний підхід сприяє практичному навчанню, дозволяючи молодшим школярам зрозуміти, як знання можуть бути застосовані в реальних життєвих ситуаціях;
- вивчення інформатики через інші предмети робить уроки більш цікавими та захоплюючими для учнів, оскільки вони бачать практичне застосування знань [4].

Міждисциплінарний підхід є надзвичайно цінним у впровадженні STEM-освіти на уроках інформатики в початковій школі. Цей підхід допомагає збагачувати навчання, розкриваючи зв'язки між інформатикою та іншими дисциплінами. Коли учні бачать, як інформатика взаємодіє з математикою, природничими науками, мовою та іншими предметами, вони краще розуміють значення цих знань у реальному житті [2].

Наведемо декілька прикладів як здійснювати міждисциплінарний підхід у процесі впровадження stem-освіти на уроках інформатики в початковій школі.

1. Інформатичну освітню галузь можна пов'язати з природничою. Так, знайомлячись з поняттям «алгоритм», молодші школярі можуть грати в гру, де людина має за певною послідовністю дій висадити дерево. Це дозволить не лише закріпити поняття «алгоритм», а й навчить правильно висаджувати дерева. Також при вивченні алгоритмів можна запропонувати вправу, де здобувачі початкової освіти програмують рухи робота LEGO так, щоб він перетнув лабіринт, використовуючи математичні координати.

2. У процесі створення презентацій, потрібно включати елементи графіки, діаграм та анімації, що дозволяє молодшим школярам вивчати не лише інформатику, але й розвивати вміння висловлювати та представляти інформацію візуально.

3. При вивченні геометричних фігур на уроках математики ми використовуємо спеціальне програмне забезпечення для створення 3D-моделей фігур на комп'ютері. Завдяки цьому молодші школярі можуть спостерігати та досліджувати геометричні об'єкти під різними кутами. Таким чином, учні не лише вивчають геометричні фігури, але й розвивають свої навички роботи з комп'ютером та вдосконалюють вміння створювати 3D-об'єкти за допомогою програмного забезпечення. Такий підхід дозволяє здобувачам початкової освіти зрозуміти, як різні предмети взаємодіють і доповнюють один одного. Вони відчувають практичне значення того, що вивчають, і розуміють, як можуть використовувати отримані знання з інформатики в різних сферах свого життя. Такий підхід стимулює інтерес та мотивацію учнів до навчання, розвиває їхнє критичне мислення та творчі здібності.

Висновок. Отже, міждисциплінарний підхід у процесі впровадження STEM-освіти на уроках інформатики в початковій школі допомагає розвивати різноманітні навички молодших школярів та забезпечує практичне застосування інформатичних знань у повсякденному житті. Такий підхід робить уроки інформатики більш захоплюючими та дозволяє підготувати учнів до викликів сучасного світу, де знання з різних галузей стають все важливішими.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. STEM-освіта. URL: <https://imzo.gov.ua/stem-osvita/> (дата звернення: 15.08.2023).
2. Елементи STEM-освіти на уроках інформатики. URL: <https://naurok.com.ua/elementi-stem-osviti-na-urokah-informatiki-271765.html> (дата звернення: 15.08.2023).
3. Концепція Нової української школи. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf> (дата звернення: 15.08.2023).
4. Розвиває креативність та життєві навички: які переваги STEM-навчання у школі. URL: https://24tv.ua/education/perevagi-stem-osviti-shkoli-rozvivaye-kreativnist-novini-ukrayini_n1556104 (дата звернення: 15.08.2023).

ЗМІСТ

<i>Актуальні проблеми навчання, виховання та розвитку учнів молодшого шкільного віку в Новій українській школі</i>	
<i>Апостолова А., Прибора Т.О.</i>	2
Особливості естетичного виховання в початкових класах	
<i>Боднарюк В., Плетеницька Л. С.</i>	4
Використання народознавчого матеріалу на інтегрованих уроках в НУШ	
<i>Волкова Ю., Луцан Н. І.</i>	6
Розвиток критичного мислення учнів третього класу на уроках української мови	
<i>Галамбіца О., Клепар М.В.</i>	8
Партнерська взаємодія учителів та батьків як психолого-педагогічна проблема	
<i>Гетьманчик В., Кіліченко О.І.</i>	11
Педагогічні умови формування культури спілкування молодших школярів у групі подовженого дня	
<i>Годзюр І., Плетеницька Л. С.</i>	14
Формування математичної грамотності здобувачів початкової освіти за допомогою компетентнісно зорієнтованих задач	
<i>Гриник Н., Деркачова О.</i>	15
Формування патріотичної компетентності молодшого школяра на уроках мовно-літературної освітньої галузі	
<i>Дацишин Н., Плетеницька Л. С.</i>	19
Превентивно-правове виховання здобувачів початкової освіти на інтегрованих уроках	
<i>Дуб В., Бай І.Б.</i>	21
Естетичне виховання учнів початкових класів засобами образотворчого мистецтва	
<i>Івасюк А.-М., Бай І.Б.</i>	23
Формування здорового способу життя у школярів молодшого шкільного віку	
<i>Клименко М., Лупінович С.М.</i>	27
Створення дидактичних умов для ефективної роботи учнів початкової школи	
<i>Копилиць С., Клепар М.В.</i>	29
Особливості процесу спілкування молодших школярів з однолітками	
<i>Корвацька Л., Качак Т. Б.</i>	30
Методична система розвитку діалогічного мовлення під час роботи з текстом на уроках мовно-літературної галузі	
<i>Кравчук О., Кіліченко О.І.,</i>	32
Етапи організації навчального процесу в умовах диференційованого навчання в початковій школі	
<i>Лашенюк С., Бай І.Б.</i>	35
Українське декоративно-ужиткове мистецтво як засіб художньо-естетичного виховання учнів молодшого шкільного віку	
<i>Лукиник Т., Бай І.Б.</i>	38
Засоби формування образотворчих здібностей учнів початкової школи	
<i>Мазур І., Прибора Т. О.</i>	41
Формування моральних якостей в учнів початкових класів	
<i>Малиш Я., Петрик К.</i>	43
Мистецтво як засіб формування знань про національні традиції у здобувачів початкової освіти	

Мацола А., Вербещук С.В.	46
Інформаційна культура учнів як складова освітнього простору початкової школи	
Мельник Я., Плетеницька Л. С.	49
Використання активних методів навчання у процесі формування математичної компетентності здобувачів початкової освіти	
Мищак Л., Близнюк Т.О.,	50
Мовленнєвий портрет як визначальна риса мовної особистості	
Мотиль М., Товканець О.С.	56
Цільові аспекти позаурочної роботи в початковій школі	
Оївчик А., Клепар М.В.	57
Особливості виховання моральної культури молодших школярів засобами етнопедагогіки	
Петлюк І., Бай І. Б.	59
Декоративне малювання як засіб художньо-естетичного виховання школярів	
Петухова Т., Раєвська І.М.	61
Діагностика рівнів сформованості комунікативної компетентності здобувачів 2 класу на уроках математики	
Рудковська О., Лозенко А. П.	63
Характеристика діагностичних методик визначення рівня сформованості першокласників до школи	
Струць Т., Клепар М.В.	65
Особливості використання ігрових технологій у освітньому процесі початкової школи	
Фьодорова І., Прибора Т. О.	67
Інноваційні підходи до фізичного виховання дітей в початкових класах	
Цимбал А., Прибора Т. О.	69
Формування естетичних почуттів у молодших школярів	
Шолудько Ї, Васютіна Т.М.	72
Етапи формування емоційного інтелекту молодших школярів засобами контекстного навчання	
Чала К., Петухова Л. Є.	74
Сучасні виклики навчання, виховання та розвитку учнів молодшого шкільного віку в рамках Нової української школи	
Інновації в освітньому процесі початкової школи: історична ретроспектива і сучасність	
Алекберова А., Васютіна Т.М.	76
Роль технологій інтерактивного навчання молодших школярів у сучасній практиці НУШ	
Гарматюк У., Вербещук С.В.	77
Розвиток критичного мислення у молодших школярів засобами інтерактивних технологій навчання	
Грозак З.Д., Єрепньова М.О., Васютіна Т.М.	79
Формування в молодших школярів мотивації до навчання засобом аудіовізуальних медіа	
Іванюк Н., Вербещук С.В.	81
Дидактичні ігри як засіб стимулювання пізнавальної активності молодших школярів	
Золотаренко Т., Васютіна Т.М.	84
Норвезька міждисциплінарна ініціатива Uio: Demoscasy та її потенціал у контексті освітньої системи України	
Кириленко О., Кіліченко О.І.	85

Театрально-ігрова діяльність як засіб розвитку комунікативної компетентності учнів початкової школи <i>Кошин О., Лозенко А.П.</i>	88
Розвиток творчих здібностей молодших школярів засобами проєктних технологій навчання: характеристика ключових понять <i>Кравцова С., Васютіна Т. М.</i>	91
Критичного мислення молодших школярів під час дистанційного навчання <i>Куліш М., Прибора Т. О.</i>	93
Школа М. Монтесорі – альтернативний заклад початкової освіти <i>Лісничук Н., Лозенко А.</i>	95
Педагогічні умови розвитку у молодших школярів критичного мислення засобами ігрових технологій навчання <i>Макар Я., Бай І.Б.</i>	97
Теоретичні засади та практичні аспекти застосування Методики Марії Монтесорі у початковій школі <i>Нечепоренко К., Іванюк Г.</i>	104
Розвиток міжособистісної взаємодії учнів 3-4 класів у проєктній діяльності <i>Паньків С., Луцан Н.</i>	106
Розвиток креативного мовлення учнів першого класу засобами творчих ігор <i>Сергієнко І., Харламенко В.</i>	109
STORYTELLING як ефективний засіб розвитку комунікативної компетентності школярів сучасної початкової школи <i>Синзюк Г., Плетеницька Л.</i>	112
Інтелектуальний розвиток здобувачів початкової освіти за допомогою ігор <i>Смирнова І., Васютіна Т. М.</i>	113
Розвиток пізнавального інтересу в учнів початкової школи засобами візуальних медіаресурсів <i>Соломонюк Л.</i>	115
Формування дослідницьких умінь молодших школярів засобами проєктних технологій <i>Стасів О., Плетеницька Л.</i>	116
Формування елементів економічної компетентності здобувачів початкової освіти на інтегрованих уроках <i>Ткачук Д., Чайченко В.</i>	118
Педагогічні умови формування медіаграмотності в учнів нової української школи <i>Швед О., Мухіна Т.</i>	120
Міждисциплінарний підхід у процесі впровадження Stem-освіти на уроках інформатики в початковій школі <i>Шкворець О., Раєвська І.М.</i>	122
Використання електронного ресурсу Learningapps під час формування в здобувачів початкової освіти інтересу до вивчення математики <i>Психолого-педагогічні та соціальні умови формування особистості учнів молодшого шкільного віку в освітньому середовищі Нової української школи</i>	
<i>Бобина К., Прибора Т. О.</i>	124
Розвиток емоційного інтелекту в учнів початкової школи <i>Будункевич М., Бай І.Б.</i>	127
Формування світоглядної культури молодших школярів засобами образотворчого мистецтва <i>Вірта Н., Довбенко С.Ю.</i>	130
Індивідуалізація як фактор розвитку особистості молодшого школяра <i>Грабовецька Ю., Деркачова О. С.</i>	133

Формування читацьких інтересів молодшого школяра за допомогою патріотичних текстів Кириленко О., Петрик К.Ю.	137
Формування пізнавальної активності учнів початкової школи на уроках математики засобами google-сервісів Мажара І., Прибора Т.О.	141
Розвиток емоційного інтелекту молодших школярів Мохній І., Бай І.Б.	143
Педагогічні підходи до стимулювання творчої активності молодших школярів засобами образотворчого мистецтва Ракущинець Є. Товканець Г.В.	144
Форми організації позаурочної роботи з розвитку соціальної компетентності в початковій школі Рубей Є., Товканець О.С.	146
Психологічні засади розвитку творчих умінь учнів початкової школи Рудковська О., Лозенко А. П.	149
Характеристика діагностичних методик визначення рівня сформованості першокласників до школи Слабська А., Товканець О.С.	151
Навчальні завдання у розвитку інформаційної компетентності учнів молодшого шкільного віку Дистанційне і змішане навчання в умовах війни	
Бахарєва Д. В., Андросова Н. М.	153
Актуальність різних форм навчання в сучасних умовах воєнного стану Котрубенко К., Сизова Н.В.	155
Дистанційне навчання учнів з особливими освітніми потребами під час повномасштабного вторгнення на території України Прокопчук В.	156
Вплив коміксів про російсько-українську війну на формування читацької самостійності молодших школярів Романенко К., Воропай Н. А.	159
Формування логічного мислення молодших школярів в умовах дистанційного навчання Фотул М., Лапишина І. С.	160
Актуальність дистанційної форми навчання в початковій школі Чикор А., Петухова Л.Є.	163
Проблеми адаптації внутрішньо переміщених дітей Проблема наступності освітнього процесу в закладах дошкільної та загальної середньої освіти	
Баранець Д., Гриценко І.В.	167
Колективна гра як засіб формування у дошкільників уявлень про етикет Горват І. М., Ткаченко О. М.	169
Деякі особливості формування творчого мислення молодших школярів на уроках образотворчого мистецтва Данканич В., Товканець О.С.	171
Система управління педагогічним персоналом в закладі дошкільної освіти Дулуб І., Гриценко І.В.	173
До проблеми музичного виховання дітей дошкільного віку Зінченко О., Цюпак І.М.	175
Використання конструктора у роботі з дітьми дошкільного віку Каменця Л., Товканець Г.В.	177
Лідерство як особливість у діяльності керівника закладу дошкільної освіти	

Колодич К., Цюпак І.М.	179
Зміст поняття та складові «просторового орієнтування» дітей дошкільного віку	
Красноперець А., Голінська Т.М.	181
Роль самчиківського розпису у формуванні творчих здібностей дітей дошкільного віку	
Таджибаєва Г., Цюпак І.М.	183
Зміст поняття «експериментування» та «домашнє експериментування» у роботі з дітьми дошкільного віку	
Організація інклюзивної освіти в середовищі Нової української школи	
Гнатів О., Деркачова О.С.	186
Особливості системи роботи з батьками дітей із тяжкими порушеннями мовлення	
Івасенко Т., Довга Т.,	188
Невербальний аспект комунікативного іміджу майбутнього вчителя-логопеда	
Малькевич Я., Деркачова О.С.	191
Особливості комунікативного розвитку дітей середнього дошкільного віку зі загальним недорозвитком мовлення	
Насєдкіна І., Деркачова О.	193
Інклюзивна компетентність у системі компетентностей вчителя початкової школи	
Нерадько А., Моренко О.	196
Розвиток монологічного мовлення школярів засобами технології ТРВЗ	
Топоровська Л., Ільїна Н.	198
Особливості мовленнєвого розвитку дітей з раннім дитячим аутизмом	
Устінська Р., Деркачова О.	201
Історико-критичний аналіз поняття фонетико-фонематичний недорозвиток мовлення	
Федоришин М.-І., Качак Т.Б.	203
Виховання у молодших школярів морально-етичних цінностей засобами дитячої літератури в інклюзивному класі НУШ	
Харевич Н.	207
Особливості роботи з дітьми із порушеннями мовлення в країнах зарубіжжя	
Шибівська М., Вербещук С.В.	209
Особливості інклюзії як складової освітнього процесу	
Актуальні проблеми фахової підготовки майбутніх учителів початкових класів у контексті стандартизації	
Борисьонок М., Васютіна Т.	211
Особливості застосування онлайн-дошки Padlet у професійній діяльності майбутніх учителів початкової школи	
Булаарас О., Лапшина І.С.	214
Особливості формування інформаційної компетентності вчителів початкових класів	
Ковтонюк К., Довга Т. Я.	216
Вплив педагогічної техніки на розвиток кінетичного іміджу вчителя	
Лиса Я., Прибора Т.	218
Орієнтири вчителя у моральному вихованні молодших школярів	
Снігач О., Саган О.В.	221
Використання електронних освітніх ресурсів університету як засіб активізації освітньої мотивації студентів	

<i>Степанова О., Довга Т.</i>	223
Валеокультурний аспект професійної діяльності вчителя початкової школи	
<i>Чайковський К., Товканець О.</i>	226
Особливості застосування ігрових технологій у підготовці педагогів	